21501-04 Ontwikkelingsraad

Nr. VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG
Vastgesteld……..

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over het Verslag van de informele Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking van 9 oktober 2026 (Kamerstuk 21501-04, nr. 308) en de geannoteerde Agenda Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkeling d.d. 1 december 2026

De op 18 november 2027 toegezonden vragen en opmerkingen zijn door de minister bij brief van … toegezonden antwoorden hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Renate den Hollander

Griffier van de commissie,
Van der Leeden

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties, antwoord van de minister
Inbreng PRO-fractie
Inbreng VVD-fractie
Inbreng CDA-fractie
Inbreng SGP-fractie

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inbreng leden van de PRO-fractie
De leden van de PRO-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de Raad Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking van 1 december 2026. Deze leden hebben hierbij de volgende vragen en opmerkingen.

<u>Bezuiniging op Global Europe binnen het MFK</u>
De leden van de PRO-fractie stellen vast dat binnen het meerjarig financieel kader (MFK) op het budget van Global Europe disproportioneel wordt bezuinigd: waar er 8% wordt gekort op het totale budget, wordt er 17% bezuinigd op het budget van Global Europe. Deze leden achten bezuinigingen in een tijd van oorlog en conflict, toenemende autocratie en klimaatverandering onacceptabel. Zij vinden deze niet alleen onmenselijk, maar ook onverstandig.
In een verbonden wereld zijn onze eigen Europese belangen gediend bij stabiliteit, vrede en welvaart elders. De leden van de PRO-fractie zijn van mening dat bezuinigen dus echt niet van

deze tijd zijn. Met grote zorg kijken deze leden daarom naar de signalen dat in de komende onderhandelingen het budget van Global Europe mogelijk nog verder wordt verlaagd. Zij vragen of de minister bereid is zich in te zetten voor een absoluut minimum van 10,8% van het totale MFK voor Global Europe, in lijn met het voorstel van de Europese Commissie uit 2025.

1. Antwoord van het kabinet:

Zoals uiteengezet in de Kamerbrief van 22 mei jl., zet het kabinet in op een verlaging van de voorgestelde omvang van het volgende meerjarig financieel kader (MFK) alsmede een moderne EU-begroting. Juist pijler 2 (Concurrentievermogen, welvaart en veiligheid) en pijler 3 (Europa in de Wereld) zijn van belang voor versterking van het toekomstige verdienvermogen en geopolitieke slagkracht van de Unie. Besparingen moeten dan ook zoveel mogelijk worden gevonden in pijler 1 (National and Regional Partnership Plans, NRPP), en pijler 4 (administratie). In de *'negotiating box'* (negobox) van het Ierse voorzitterschap liggen de middelen voor extern optreden nominaal hoger dan in het huidige MFK. Dat neemt niet weg dat het kabinet had willen zien dat een groter deel van de besparingen in pijler 1 en pijler 4 was gevonden. Dit blijft de inzet van het kabinet in de verdere onderhandelingen.

Kan binnen Global Europe een bedrag van € 25 miljard worden geoormerkt voor humanitaire actie, gelet op de toenemende humanitaire noden wereldwijd, onder meer door de conflicten in Gaza, Soedan, Oekraïne en Afghanistan?

2. Antwoord van het kabinet:

Zoals eerder met uw Kamer gedeeld (Kamerstuk 22 112, nr. 4204), steunt het kabinet het voorstel van de Commissie om binnen Global Europe een specifiek budget voor humanitaire hulp te reserveren. Het kabinet verwelkomt dat in de negobox van het Ierse voorzitterschap het door de Commissie voorgestelde indicatieve budget van 25 miljard euro (lopende prijzen) voor humanitaire hulp is opgenomen. De uiteindelijke omvang van dit budget is onderdeel van de integrale besluitvorming over het volgende MFK.

Deelt u de analyse dat forse bezuinigingen op zowel het Global Europe Instrument (GEI) als op humanitaire actie negatieve gevolgen hebben voor de langetermijnveiligheid en de economische en geopolitieke belangen van de EU, wanneer investeringen in armoedebestrijding, conflictpreventie en het verzachten van humanitaire noden worden afgebouwd? Zo ja, hoe wilt u dit binnen Europees verband tegengaan?

3. Antwoord van het kabinet:

Zoals uiteengezet in de Kamerbrief van 22 mei jl., stelt het kabinet dat besparingen op het MFK zo min mogelijk ten koste moeten gaan van pijler 2 (*European Competitiveness Fund,* ECF) en pijler 3 (Global Europe). Een robuust Global Europe is van belang voor de geopolitieke slagkracht van de EU, en voor het versterken van onze partnerlanden. Juist pijler 2 en pijler 3 dragen bij aan een moderne, toekomstgerichte EU-begroting. In

Europees verband spreekt Nederland zich hier over uit. Daarbij zoekt zij actief de samenwerking met gelijkgezinde lidstaten.

Nederlandse inzet en kopgroep van gelijkgezinde lidstaten
De leden van de PRO-fractie constateren dat een Europees besluit tot forse bezuinigingen op het ontwikkelingssamenwerkingsbudget, ertoe zou leiden dat de EU niet langer kan voldoen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDGs), het Akkoord van Parijs en internationale verplichtingen over internationale solidariteit. Deelt u deze analyse?

4. Antwoord van het kabinet:

In de gedeeltelijke algemene oriëntatie van het Global Europe-instrument staat expliciet verankerd dat het instrument moet bijdragen aan onder andere de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDGs) en het Akkoord van Parijs. Het kabinet zet in op een robuust, slagvaardig Global Europe dat de EU in staat stelt om haar buitenlandbeleid effectief vorm te geven, en daarmee de doelen te dienen die staan beschreven in het instrument. Positief is dat er in het MFK voorstel sprake van een budgettaire stijging voor Global Europe ten opzichte van het huidige MFK. Wel constateert het kabinet een ongebalanceerde en daarmee ongewenste verlaging van Pijler 3 (Global Europe) in de laatste negobox (Kamerstuk Nr. 2468). Daarom spant het kabinet zich er voor in dat besparingen op het MFK zo min mogelijk ten koste moeten gaan van Pijler 3. Tevens zet het kabinet in op behoud van minimaal 90 procent ODA-uitgaven, zodat het instrument in overwegende mate bijdraagt aan ontwikkelingsdoelstellingen. Dit waarborgt ook consistentie met internationale ODA-verplichtingen.

De leden van de PRO-fractie wijzen op het recente, op verzoek van het kabinet opgestelde AIV-advies «Gezamenlijk investeren in transities». In de vijfde aanbeveling adviseert de AIV de Nederlandse inzet in EU-verband te bundelen en vooral gezamenlijk via Europa te investeren, onder meer om het partnerschap met Afrika te versterken. Bent u bereid deze aanbeveling van de AIV te volgen door de Nederlandse inzet in Europees verband te bundelen?

5. Antwoord van het kabinet:

Samenwerking in EU-verband is een belangrijk element van het huidige buitenlandbeleid en wordt gezien als hefboom van de Nederlandse inzet op de verschillende terreinen. EU Ontwikkelingssamenwerking is hierbij een cruciaal instrument om de relatie met landen in het mondiale Zuiden te versterken. Het advies van de AIV en de kabinetsreactie daarop is onderdeel van een breder traject om Nederlandse beleid gericht op internationale samenwerking toekomstbestending te maken. U zult in Q2 van 2027 worden geïnformeerd over de toekomstige inzet op ontwikkelingssamenwerking.

Heeft u zich binnen de EU in een kopgroep van gelijkgezinde lidstaten ingezet voor verdediging van het Global Europe-budget? Zo ja, met welke landen trekt u hierin op en op welke wijze? Zo nee, waarom heeft u hiervan afgezien, gelet op de steun van een Kamermeerderheid voor een ambitieuze Nederlandse inzet op ontwikkelingssamenwerking?

6. Antwoord van het kabinet:

Het kabinet zoekt in de onderhandelingen over het volgende MFK actief de samenwerking met gelijkgezinde lidstaten. De inzet op Global Europe wordt daarbij bezien in samenhang met de bredere Nederlandse MFK-inzet, gericht op een modern MFK dat bijdraagt aan de strategische doelen van Europa: concurrentievermogen en innovatie, veiligheid en defensie, en migratie. Met name programma's onder pijler 2 (ECF) en pijler 3 (Global Europe) dragen in belangrijke mate bij aan deze modernisering. Zoals uiteengezet in de Kamerbrief van 22 mei jl. zet het kabinet er daarom op in dat besparingen zoveel mogelijk in pijler 1 (m.u.v. de migratie- en interne veiligheidsfondsen en de verplichte rente- en terugbetalingen van NGEU) en pijler 4 gevonden worden, en zo min mogelijk ten koste gaan van pijlers 2 en 3. Ook op dit onderdeel van de Nederlandse MFK inzet trekt het kabinet op met gelijkgezinde lidstaten.

Bindende uitgavendoelstellingen binnen het GEI
De leden van de PRO-fractie vragen of u bereid bent zich binnen het MFK in te zetten voor de opname van bindende uitgavendoelstellingen ('binding spending targets') in het Global Europe Instrument, waarbij minimaal 20% van de EU-ODA wordt besteed aan humanitaire hulp, zowel op nationaal als op Europees niveau 0,2% van het bruto binnenlands product als ODA ten goede komt aan de minst ontwikkelde landen (zoals ook opgenomen in het AIV-advies) en 85% van de ODA wordt besteed aan projecten met gendergelijkheid als hoofddoel.

7. Antwoord van het kabinet:

Zoals eerder met uw Kamer gedeeld (Kamerstuk 22 112, nr. 4204), steunt het kabinet het voorstel van de Commissie om binnen Global Europe een specifiek budget voor humanitaire hulp te reserveren. Ook zet het kabinet zich in voor opname gender en klimaatrichtsnoeren, conform internationale afspraken, als onderdeel van het Prestatiekader. Tevens zijn de relevante onderdelen van het derde EU Gender Action Plan opgenomen in de gedeeltelijke algemene oriëntatie Global Europe. Tenslotte staat in de gedeeltelijke algemene oriëntatie Global Europe, ook aangeduid als de voorlopige Raadspositie, dat het instrument moet bijdragen aan het behalen van de doelstelling voor minst ontwikkelde landen. In algemene zin is NL geen voorstander van te veel bestedingspercentages, om het strategische en flexibele karakter van het instrument te bewaken.

Gaat u pleiten voor flexibele, langlopende financiering waarmee vrouwenorganisaties zelf prioriteiten kunnen stellen? Hoeveel van de ODA-middelen gaat naar vrouwenrechtenorganisaties in dit voorstel?

8. Antwoord van het kabinet:

Conform de toezegging aan kamerlid Kröger (PRO) tijdens het Commissiedebat Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking van 12 mei jl., zet het kabinet in op een

bestedingspercentage voor gender, waarbij 85% van de programma's een genderdoelstelling moet bevatten en minimaal 5% van de programma's specifiek gericht moet zijn op het bevorderen van gendergelijkheid. In dit stadium van de onderhandelingen kunnen er nog geen uitspraken worden gedaan over welke organisaties EU-financiering zullen ontvangen.

Maatschappelijk middenveld
De leden van de PRO-fractie wijzen erop dat het maatschappelijk middenveld onder druk komt te staan in het nieuwe voorstel. Deze leden vragen of er minimale doelen worden gesteld aan de financiering die via het maatschappelijk middenveld moet verlopen, met directe toegang voor lokale organisaties.

9. Antwoord van het kabinet:

De betrokkenheid van maatschappelijke organisaties is een belangrijk onderdeel van de Nederlandse inzet ten aanzien van de onderhandelingen. De rol van het maatschappelijk middenveld is verankerd in de gedeeltelijke algemene oriëntatie Global Europe. Het kabinet is geen voorstander van bestedingsdoelstellingen; dit beperkt de noodzakelijke flexibiliteit van Global Europe en de mogelijkheid tot strategisch prioriteren.

Deze leden wijzen op de onmisbare rol van het maatschappelijk middenveld in productielanden bij de uitvoering van Europese wetgeving, zoals de CSDDD en de EUDR. Dit werk is volgens deze leden essentieel om internationaal ondernemende bedrijven te ondersteunen bij de naleving van deze wetgeving, de Europese Commissie te ondersteunen bij de handhaving ervan en op te komen voor de rechten van mens en natuur. Hoe borgt u dat deze organisaties voldoende worden gesteund bij deze werkzaamheden?

10. Antwoord van het kabinet:

Via diverse instrumenten betrekt het kabinet maatschappelijke organisaties in productielanden bij uitvoering van Europese wetgeving zoals de EUDR en CSDDD. In Europees verband draagt Nederland bij aan het Team Europe Initiatief voor ontbossingsvrije ketens[1] dat zich richt op EUDR en het Team Europe Initiatief op duurzame mondiale ketens[2] gericht op de implementatie van CSDDD. Met het specifiek Nederlandse instrument Fair Focus on Trade, ondersteunt het kabinet direct maatschappelijke organisaties in productielanden op het thema bevorderen van schone en eerlijke handel.[3]. Daarnaast wordt het maatschappelijk middenveld via het Subsidiebeleidskader Sectorale Samenwerking financieel ondersteund bij hun deelname aan IMVO-sectorovereenkomsten alsook voor hun bijdrage aan impactvolle projecten die vanuit deze overeenkomsten ontstaan. Deelname aan deze IMVO-sectorovereenkomst helpt

[1] Zie: https://zerodeforestationhub.eu/
[2] Zie: https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/programming/programmes/team-europe-initiative-sustainability-global-value-chains_en#overview
[3] https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2026-17614.html

bedrijven bij de toepassing van *Due Diligence*, en draagt daarmee bij aan ondersteuning bij IMVO-wetgeving.

Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR)
De leden van de PRO-fractie vinden het van belang dat seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) onder Global Europe gerichte en duurzame financiering moeten krijgen. Zeker nu er een wereldwijde aanval plaatsvindt op deze met veel strijd verworven rechten. Deze leden zien een groot risico dat deze belangrijke doelen – waar Nederland een leidende rol heeft, en ook dit kabinet sterk aan hecht – anders worden overschaduwd door economische, migratie- en veiligheidsdoelen. Verder vragen zij hoe wordt gewaarborgd dat actoren die zich verzetten tegen gendergelijkheid en SRGR, uitgesloten zijn van financiering. En als dit niet zo is, u zich hiervoor in wil zetten.

11. Antwoord van het kabinet:

Het kabinet onderschrijft het belang van meerjarige financiering voor SRGR via het Global Europe instrument. Nederland heeft zich samen met gelijkgezinde lidstaten ingezet om gendergelijkheid en SRGR in het instrument te verankeren. In lijn met die inzet staat in de gedeeltelijke algemene oriëntatie dat Global Europe zal bijdragen aan de bevordering en bescherming van SRGR. SRGR is ook opgenomen in de specifieke doelstellingen die de oriëntatie voor elk van de vijf regio's en voor de mondiale initiatieven presenteert. Tenslotte pleit Nederland voor het harmoniseren van horizontale bepalingen over onder meer gender in alle EU programma's, conform het derde EU Gender Action Plan. Daarin wordt onder meer de nadruk gelegd op universele toegang tot SRGR, en zijn percentages opgenomen voor gender mainstreaming en gendergelijkheid als primaire doelstelling in alle externe acties van de EU.

Gaza
Tot slot wijzen de leden van de PRO-fractie op de aanhoudende verschrikkelijke situatie in Gaza, waar ongeveer 82% van alle gebouwen, bijna alle scholen en de helft van de ziekenhuizen door Israëlische bombardementen zijn verwoest. Er zijn 1,9 miljoen mensen ontheemd. Deze leden wijzen erop dat het Europees Parlement een aparte begrotingslijn voorstelt voor een Gaza-wederopbouwfonds van €42,9 miljard. Gaat Nederland in de Europese Raad pleiten voor een dergelijk wederopbouwfonds?

12. Antwoord van het kabinet:

De wederopbouw van Gaza is van groot belang. Als onderdeel van vroege wederopbouw, heeft Nederland EUR 5 miljoen toegezegd voor het EU-begrotingssteunmechanisme (PEGASE) voor de Palestijnse Autoriteit, wat gebruikt zal worden voor de medische sector. Daarnaast is Nederland onderdeel van het door EU-geleide Team Gaza Initiative dat inzet op *early recovery* in Gaza. Dit initiatief biedt ook een goed startpunt om verdere wederopbouw op Europees niveau vorm te geven.

Wel is het kabinet in algemene zin geen voorstander van meer oormerking en minder flexibiliteit binnen het Instrument. Een stapeling van minimumpercentages en budgetallocaties beperkt de mogelijkheid tot strategisch prioriteren van de begroting.

Inbreng van de leden van de VVD-fractie
De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking van 1 december 2026 en het verslag van de informele Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking van 8 en 9 oktober 2026. Deze leden hebben hierover enkele vragen en opmerkingen.

Deze leden hebben daarnaast kennisgenomen van de geannoteerde agenda en het rapport van de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) over de toekomst van ontwikkelingssamenwerking. Zij zien een discrepantie tussen de ambitie van de Europese Unie (EU) die gericht is op het gezamenlijke Europese belang en de klassieke legitimatie vanuit solidariteit en armoedebestrijding die in het AIV-rapport wordt benoemd. Bent u het met de leden van de VVD-fractie eens dat het gezamenlijke Europese belang in de huidige geopolitieke context belangrijker is? Zo nee, waarom niet?

13. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Vanuit de huidige geopolitieke setting raakt het gezamenlijke Europese belang steeds meer aan de belangen van landen uit het mondiale zuiden, aangezien wederzijdse afhankelijkheden op het gebied van welzijn, veiligheid en welvaart in de toekomst steeds meer op elkaar in zullen werken. Tevens heeft de Unie een Verdragsrechtelijke doelstelling om duurzame ontwikkeling te ondersteunen, gebaseerd op gedeelde waarden als solidariteit. Dit loopt samen met de Nederlandse inzet op ontwikkelingssamenwerking. Daarbij willen we niet vooruit lopen op de kabinetsreactie op het AIV-advies als onderdeel van een breder traject om Nederland vanuit het buitenlandbeleid goed voor te bereiden op de toekomst. U zult in Q2 van 2027 worden geïnformeerd over de toekomstige inzet op ontwikkelingssamenwerking.

En hoe kijkt u naar de ambitie van de EU om in multilateraal kader meer aandacht te hebben voor representatie, doeltreffendheid van ontwikkelingssamenwerking, operationele efficiëntie en impact? De leden van de VVD-fractie vinden deze Europese ambities realistisch en passend bij de tijdgeest. Bent u dat met deze leden eens?

14. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Nederland deelt de ambitie van de EU en jaagt de discussie hierop aan. Voor de geloofwaardigheid van het VN ontwikkelingssysteem is het essentieel dat hervormingen van het systeem leiden tot een stelsel dat representatiever is, op effectieve wijze hedendaagse grensoverschrijdende uitdagingen kan adresseren en op landenniveau concrete impact heeft en resultaten behaalt.

Daarnaast lezen deze leden in het verslag van de informele Raad dat tijdens die bijeenkomst is benadrukt dat de EU bij het aangaan van partnerschappen transparant moet zijn over het strategisch eigen belang. Voor deze leden staat vast dat elke euro die in het buitenland wordt uitgegeven, moet bijdragen aan onze eigen veiligheid, vrijheid en economische kracht. Hoe zorgt u ervoor dat dit strategisch belang leidend wordt in de Raadsconclusies over de toekomst van ontwikkelingssamenwerking die momenteel worden voorbereid?

15. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

In de onderhandelingen over de Raadsconclusies zet Nederland in op stevige verankering van brede, wederkerige partnerschappen als kenmerkend aspect van de EU externe actie.

In het verlengde hiervan lezen de leden van de VVD-fractie in de geannoteerde agenda dat Nederland zich hard maakt voor hervormingen van het multilaterale systeem. Deze leden vragen u om dit concreet te maken. Welke specifieke hervormingsvoorstellen voor de Verenigde Naties (VN) en het bredere multilaterale ontwikkelingssysteem legt u op 1 december – mede in aanwezigheid van de directeur van het Ontwikkelingsprogramma van de VN (UNDP) – op tafel? Welke overlappende mandaten, bureaucratische structuren of ineffectieve onderdelen moeten wat u betreft worden geschrapt of samengevoegd, en welk tijdpad en welke doelen koppelt de minister hieraan?

16. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Nederland zet zich consistent in voor hervormingen van de VN, onder meer via steun aan het VN80-initiatief. Zowel in Brussel, Genève en New York als op landenniveau bepleit Nederland een effectiever, efficiënter en minder versnipperd VN-ontwikkelingssysteem. Zo zet Nederland in op sterkere samenwerking tussen VN-organisaties op landenniveau, onder leiding van de *Resident Coördinator*. Ook werkt Nederland aan een duurzame transitie van UNAIDS binnen het VN-systeem, bepleit het alternatieve samenwerkingsopties voor UNFPA en UN Women die synergie bevorderen zonder bestaande mandaten aan te tasten, en verwelkomt het in beginsel de voorgestelde fusie van UNDP en UNOPS, mits de meerwaarde en operationele kracht van beide organisaties behouden blijven. Daarnaast is Nederland dit jaar toegetreden tot de *Alliance for the Future of the UN Development System*, die zich inzet voor de toekomst van het VN-ontwikkelingssysteem en verdere VN-hervormingen. Het tijdpad en de concrete doelen verschillen per voorstel en organisatie.

In het verslag van de informele Raad wordt benadrukt dat de EU en gelijkgezinde landen samen goed zijn voor 80 procent van de uitgaven aan Official Development Assistance (ODA) en deze financiële positie beter moeten inzetten voor beïnvloeding. De leden van de VVD-fractie vinden dat VN-uitgaven scherper moeten worden gecontroleerd en waar nodig teruggeschroefd. Bent u bereid de Nederlandse en Europese bijdragen aan VN-organisaties voorwaardelijk te maken aan aantoonbare hervormingen en resultaten? Zo nee, waarom niet?

17. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Organisaties binnen het VN ontwikkelingssysteem werken op basis van meerjarige strategische plannen die door de bestuursorganen van de organisaties worden goedgekeurd. Daar waar Nederlandse beleidsprioriteiten aansluiten bij het mandaat en de strategische plannen van desbetreffende organisaties, draagt Nederland financieel bij. Toezicht verloopt via de bestuursorganen en via bilaterale contacten met de door ons gefinancierde organisaties. Bovendien worden onafhankelijke rapporten over de organisaties zoals de doorlichtingen van het *Multilateral Organizations Peformance Assessment Network* meegewogen in de financieringskeuzes.

Gezien de totale omvang van *Official Development Assistance* van de Commissie en de EU lidstaten – inclusief ODA financiering via het multilaterale systeem – pleit Nederland voor de versterking van het strategische partnerschap tussen de EU en het VN ontwikkelingssysteem. Zo komen we tot een systeem dat in staat is hedendaagse uitdagingen het hoofd te bieden, effectief resultaten op landenniveau biedt en daarmee onze en de belangen van partnerlanden dient.

De leden van de VVD-fractie plaatsen al langer vraagtekens bij de effectiviteit van 27 afzonderlijke ontwikkelingsprogramma's in de EU en zien meerwaarde in het bundelen van ontwikkelingssamenwerking op Europees niveau. Tegelijkertijd lezen deze leden in het verslag van de informele Raad dat de Europese Commissie en het Europees Parlement oproepen tot een robuust Global Europe-budget binnen het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK). Deelt de u de opvatting van deze leden dat bij de hervorming van het MFK niet méér geld, maar slimmere besteding gericht op strategische autonomie, innovatie en veiligheid het uitgangspunt moet zijn?

18. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Het kabinet deelt de opvatting dat modernisering van het MFK niet gepaard hoeft te gaan met een grotere EU-begroting. Het kabinet zet daarom ook in op een verlaging van de voorgestelde omvang van het volgende MFK en een herprioritering van middelen aan de strategische doelen van Europa: concurrentievermogen en innovatie, veiligheid en defensie, en migratie.

Verder lezen deze leden dat de Raad zal spreken over de strategische sturing op EU-partnerschappen met derde landen en de rol van Global Gateway. Op welke wijze zet u erop in dat Global Gateway wordt uitgebouwd tot een alternatief voor Chinese projecten zoals het Belt and Road Initiative, onder meer om de Europese toegang tot kritieke grondstoffen veilig te stellen?

19. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Europa zet met Global Gateway in op een aantrekkelijk alternatief gebaseerd op EU-waarden. Als Europa hebben we een onderscheidend aanbod op kwaliteit, transparantie, geen schuldenval en lokale meerwaarde. Naast de beoogde ontwikkelingsimpact is Global

Gateway voor Europa ook een instrument om onze eigen geopolitieke en economische belangen actief te borgen, zoals veiligheid, toegang tot kritieke grondstoffen en handelsroutes.

Daarnaast valt het deze leden op dat migratiebeheersing in de geannoteerde agenda ontbreekt bij de uitgangspunten voor partnerschappen met het mondiale Zuiden. Bent u bereid om tijdens de Raad te bepleiten dat migratieafspraken en terugnameverplichtingen expliciet onderdeel worden van de strategische sturing op EU-partnerschappen en Global Europe-middelen?

20. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Het is staand beleid dat het Kabinet inzet op de totstandkoming en verdere uitwerking van EU brede, strategische partnerschappen met migratierelevante landen. In de gedeeltelijke algemene oriëntatie van het Global Europe instrument worden positieve stimulansen voor samenwerking op het gebied van EU-migratieprioriteiten gecombineerd met de mogelijkheid om fondsen op te schorten wanneer een partnerland onvoldoende meewerkt aan de (internationaal wettelijke verplichting van) terugkeer van haar onderdanen.

Ten aanzien van de toegang tot financiering voor Afrikaanse landen lezen de leden van de VVD-fractie dat Nederland inzet op publiek waar nodig en privaat waar het kan. Kunt u toelichten welke definities en criteria u hierbij hanteert?

21. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Het uitgangspunt 'publiek waar nodig, privaat waar het kan' houdt in dat publieke middelen zo efficiënt en doelmatig mogelijk worden ingezet, met als doel de ontwikkelingsimpact ervan te vergroten. Waar dat mogelijk is worden publieke middelen ingezet om private investeringen te mobiliseren die niet of onvoldoende vanuit de markt tot stand komen. Dat geldt bijvoorbeeld voor private sector ontwikkeling, voedselzekerheid en hernieuwbare energie. Wanneer publieke middelen worden ingezet voor het mobiliseren van privaat kapitaal, worden de definities en criteria van de OESO gehanteerd. Een voorbeeld is de door de OESO *Development Assistance Committee* (DAC) vastgestelde methodologie voor '*mobilised private finance*'.

Voorts vragen deze leden hoe u ervoor zorgt dat Nederlandse bedrijven en investeerders aansluiting vinden bij Europese financieringsinstrumenten en Global Gateway-projecten, en welke inzet Nederland pleegt om de administratieve lasten voor ondernemers die gebruik willen maken van deze Europese middelen te beperken.

22. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Om de private sector beter te betrekken bij Global Gateway projecten, richtte de Commissie eind 2025 de Global Gateway Investment Hub op. Deze Hub functioneert als

het loket voor het indienen van Global Gateway voorstellen van bedrijven, maar is niet verbonden aan een apart financieringsinstrument. Projectvoorstellen van bedrijven dienen te worden ingediend via zogeheten 'Team Nationals', welke functioneren als een eerste nationale filter. Nederland lanceerde haar Team Nationaal begin dit jaar en dit samenwerkingsverband dient als nationaal coördinatiepunt voor Global Gateway projectvoorstellen vanuit het bedrijfsleven, die vervolgens bij de Investment Hub kunnen worden ingediend. Het NLse Team National voor de Investment Hub bestaat uit Invest International, RVO, FMO, Atradius, RVO, VNO-NCW en BZ in de rol als voorzitter en coördinator. Door al deze partijen samen te brengen en in een vroeg stadium te betrekken bij de voorstellen van Nederlandse bedrijven, assisteren we Nederlandse bedrijven om hun projectvoorstellen effectiever en efficiënter te laten zijn in het vinden van aansluiting bij Europese financieringsinstrumenten.
Tevens zetten we ons middels Team National in Brussel in om de aansluiting tussen het bedrijfsleven en de Global Gateway te versterken, b.v. door meer duidelijkheid te scheppen over de beschikbare middelen en de structuur van de aanmeldprocedures voor voorstellen te verbeteren.

Tot slot hebben de leden van de VVD-fractie enkele vragen over specifieke regiokwesties uit de geannoteerde agenda en het verslag. Nederland heeft ingezet op agendering van Soedan en neemt deel aan een werkontbijt over de humanitaire situatie aldaar. Welke uitkomsten beoogt u tijdens deze bespreking te bereiken ten aanzien van noodhulp, humanitaire toegang en opvang in de regio?

23. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Nederland heeft succesvol ingezet op agendering van Soedan, zowel en marge als tijdens de Raad. Dit biedt de kans om met andere EU lidstaten te bespreken hoe internationale inspanningen beter op elkaar afgestemd kunnen worden om meer voedsel Soedan in te krijgen, hoe toegangsbelemmeringen zoveel mogelijk kunnen worden beperkt en hoe humanitaire hulp de mensen met de hoogste noden kan bereiken. Dit is essentieel gezien de snel verslechterende voedselcrisis in Soedan. Door de effecten van El Niño en de gestegen brandstof- en kunstmestprijzen lopen miljoenen extra mensen het risico op honger en sterfte. Tegelijkertijd blijft de crisis zich verdiepen doordat de strijdende partijen beperkingen opleggen aan de toegang van humanitaire hulp.

Daarnaast lezen deze leden met verbazing in het verslag dat de Europese Commissie de uitbetaling van 18 miljoen euro aan begrotingssteun voor Sierra Leone heeft opgeschort omdat deze steun nauw is gekoppeld aan prestatie-indicatoren op het gebied van onder meer transparantie en anticorruptie, maar dat Nederland wil voorstellen dit bedrag via bijvoorbeeld niet-gouvernementele organisaties (ngo’s) alsnog aan Sierra Leone ten goede te laten komen. Deelt u de zorg van deze leden dat het omleiden van deze gelden de prikkel voor de regering van Sierra Leone wegneemt om corruptie aan te pakken? Hoe voorkomt u dat Europees belastinggeld langs een omweg alsnog bijdraagt aan corruptie?

24. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Aanhouding en uitlevering van Jos L. is topprioriteit voor het kabinet. Wij vinden het niet langer verantwoord om EU-ontwikkelingsgeld te geven aan een overheid die wordt ondermijnd en onderdak biedt aan Jos L. en zijn netwerk. Het kabinet verwelkomt dan ook het besluit van de Commissie om de betaling van de 18 miljoen begrotingssteun op te schorten. Eerder is uw Kamer ook geïnformeerd dat het uitgangspunt hierbij zal zijn dat burgers hierdoor zo min mogelijk direct geraakt worden.

Drugscriminelen als Jos L. mag geen vrijhaven geboden worden. De mate van staatsovername door georganiseerde drugscriminaliteit in Sierra Leone is zeer zorgelijk en een groot risico, ook voor andere landen in de regio. Deze staatsovername door criminele netwerken is gestoeld op corruptie met grote bedragen drugsgeld. Het aanpakken hiervan is dan ook prioritair. Het opschorten van begrotingssteun draagt bij aan het opvoeren van de druk op Sierra Leone om over te gaan tot uitlevering. De Europese lidstaten en de Europese Commissie staan achter de Nederlandse positie. Verder werkt Nederland samen met partners aan regionale programma's in West-Afrika om georganiseerde criminaliteit in de regio aan te pakken.

Eveneens lezen deze leden dat het kabinet in de Palestijnse gebieden regelmatig overleg voert met onder andere UNRWA om hun financiële, operationele en diplomatieke behoeften te inventariseren. Kunt u toelichten welke waarborgen u hanteert om te garanderen dat eventuele steun op geen enkele wijze direct of indirect ten goede komt aan Hamas?

25. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Internationale, onafhankelijke onderzoeken tonen aan dat er tot op heden onvoldoende bewijs is geleverd ten aanzien van banden tussen UNRWA en Hamas. Uit het onafhankelijk onderzoek van OIOS naar mogelijke betrokkenheid van individuele UNRWA medewerkers bleek eveneens dat er onvoldoende verifieerbaar bewijs was. UNRWA heeft robuuste systemen ontwikkeld om eventuele misstanden te signaleren en gepaste actie te ondernemen, zoals de organisatie in het verleden ook heeft laten zien. Verder heeft UNRWA aangegeven alle aanbevelingen op te volgen uit het Colonna-rapport over de neutraliteit van de organisatie. Tot dusverre heeft UNRWA 42 van de 50 aanbevelingen geïmplementeerd en wordt voortgang geboekt op de overige aanbevelingen. Om nauw toe te zien op de implementatie van de aanbevelingen neemt Nederland onder andere deel aan de werkgroep van de UNRWA Advies Commissie over neutraliteit en integriteit.

Zoals aangegeven in de Kamerbrief van 30 maart jl. benadrukt het kabinet de strikte voorwaarde dat publieke middelen onder geen enkel beding aangewend mogen worden voor directe of indirecte ondersteuning van terroristische groeperingen. Indien hier sprake van zou zijn dan wordt steun heroverwogen. Het kabinet neemt de risico's op onbedoelde financiering altijd serieus en Nederland zal, samen met andere donoren, scherp blijven toezien op de integriteit van de hulpverlening, ook in de toekomst.

Inbreng leden van de CDA-fractie
De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkeling d.d. 1 december 2026. Deze leden hebben hier nog enkele vragen bij.

MFK-onderhandelingen
De leden van de CDA-fractie constateren dat de onderhandelingen over het nieuwe MFK medebepalend zijn voor de toekomstige koers van het Europese buitenlandbeleid en de Global Gateway. Zij delen de inzet van het kabinet dat juist op het Global Europe (pijler 3) instrument geen forse bezuinigingen moeten plaatsvinden, omdat deze pijler belangrijk is voor het versterken van de positie van Europa in het buitenland. Deze leden hebben wel enkele vragen welke inzet u precies heeft op pijler 3 en welke onderdelen binnen deze pijler u wil beschermen.

De leden van de CDA-fractie nemen kennis van de flexibiliteit van het pijler 3 instrument, maar zien daarbij ook enkele risico's. Deelt u de zorg van deze leden dat het belangrijk is om het instrument zo in te richten dat het ook fragiele staten bereikt, en niet zo flexibel wordt dat het uiteindelijk vooral ingezet wordt voor geopolitieke prioriteiten en private partnerschappen?

26. Antwoord van het kabinet:

Armoedebestrijding en steun aan fragiele staten en minst ontwikkelde landen is verankerd in de doelstellingen van de gedeeltelijke algemene oriëntatie Global Europe. Het kabinet zet erop in dat dit onderdeel blijft van het instrument, onder andere door de inzet op een sturende rol van de Raad bij de inzet van EU-financiering. Ook pleit Nederland voor behoud van minimaal 90 procent ODA-uitgaven, zodat het instrument in overwegende mate bijdraagt aan ontwikkelingsdoelstellingen.

Bent u het ermee eens, dat we niet alleen moeten inzetten op meer gelijkwaardige partnerschappen met landen zoals in Afrika, maar ook langdurige partnerschappen? Wat deze leden betreft zou de inzet voor langdurige partnerschappen ook een inzet moeten zijn van het kabinet.

27. Antwoord van het kabinet:

Het kabinet is het er mee eens dat Nederland en Europa moeten inzetten op gelijkwaardige en langdurige partnerschappen. Conform de Beleidsbrief Buitenlandse Zaken zet Nederland in op het versterken van zowel bilaterale als EU-partnerschappen met derde landen. Gelijkwaardige partnerschappen op basis van wederzijdse belangen staan hierbij centraal.

De leden van de CDA-fractie verwelkomen dat u wil inzetten op een minimale besteding van 25 miljard voor humanitaire hulp. Deze leden vragen hoe u kijkt naar andere voorstellen om onderdelen binnen Global Europe met een percentage af te bakenen?

28. Antwoord van het kabinet:

Zoals eerder met uw Kamer gedeeld[4] steunt het kabinet het voorstel van de Commissie om binnen Global Europe een specifiek budget voor humanitaire hulp te reserveren. Tevens zet het kabinet binnen Global Europe in op bestedingspercentages voor gender en klimaat, conform internationale afspraken. Het kabinet is geen voorstander van het verder inperken van de flexibiliteit van Global Europe met bestedingspercentages; dit beperkt de mogelijkheid van strategisch prioriteren.

Deze leden zien het belang van een vast percentage van de middelen te reserveren voor uitvoering door maatschappelijke organisaties, zodat hun financiering voorspelbaar is en hun inzet wordt gewaarborgd. Hoe kijkt u hiernaar en wilt u zich hiervoor inzetten?

29. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

De betrokkenheid van maatschappelijke organisaties is een belangrijk onderdeel van de Nederlandse inzet ten aanzien van de onderhandelingen over Global Europe. De rol van het maatschappelijk middenveld is verankerd in de gedeeltelijke algemene oriëntatie Global Europe. Het kabinet is echter geen voorstander van vaste bestedingspercentages.

Hoe kijkt u naar de inzet van het Europees Parlement om 20% te reserveren voor onderwerpen op het gebied van menselijke ontwikkeling, zoals gezondheid en voedselzekerheid?

30. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Het kabinet is geen voorstander van het inperken van de flexibiliteit van Global Europe met verschillende bestedingspercentages; dit beperkt de mogelijkheid van strategisch prioriteren.

De leden van de CDA-fractie hebben zorgen over de mogelijke bezuinigingen op Global Europe, zoals voorgesteld in de Negotiating box. Deelt u deze zorgen? Welke concrete stappen gaat u zetten om in de verdere onderhandelingen te komen tot een toereikend budget?

31. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Het kabinet zet in op een modern en budgettair verantwoord MFK. Zoals uiteengezet in de Kamerbrief van 22 mei jl., zet het kabinet daarvoor in op een verlaging van de voorgestelde omvang van het volgende MFK. Gezien pijler 2 en 3 direct bijdragen aan deze modernisering van het EU budget, is het kabinet van mening dat besparingen zoveel mogelijk moeten worden gevonden in pijler 1 (NRPP), met uitzondering van de migratie- en interne veiligheidsfondsen en de verplichte rente- en terugbetalingen van NGEU, en pijler 4 (administratie), en zo min mogelijk ten koste gaan van pijler 2 (Concurrentievermogen, welvaart en veiligheid) en pijler 3 (Europa in de Wereld). In de negobox van het Ierse voorzitterschap liggen de middelen voor extern optreden nominaal

[4] Kamerstuk 22 112, nr. 4204

hoger dan in het huidige MFK. Dat neemt niet weg dat het kabinet graag had gezien dat een groter deel van de besparingen in pijler 1 en pijler 4 was gevonden. Het kabinet blijft zich hiervoor inzetten in de verdere onderhandelingen, waaronder tijdens de aankomende Europese Raad, en zoekt daarbij actief de samenwerking met gelijkgezinde lidstaten.

De leden zijn positief over dat "Nederland zich inzet voor een sterke Unie met slagvaardig extern optreden." Kunt u in de onderhandeling gezamenlijk met lidstaten, zoals Frankrijk, optreden die het belang van een sterke externe EU-begroting ondersteunen?

32. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Zoals aangegeven in de Kamerbrief van 22 mei jl. (Kamerstuk 22 112, nr. 4357), onderschrijft het kabinet dat Global Europe moet bijdragen aan versterking van de geopolitieke invloed van de EU. Het kabinet zoekt in de onderhandelingen over het volgende MFK actief de samenwerking met lidstaten die de Nederlandse inzet op onderdelen delen. Dat geldt ook ten aanzien van de inzet op een sterke externe pijler van het volgende MFK.

De leden van de CDA-fractie vragen hoe u de nieuwe vormgeving van het Global Gateway-instrument beoordeelt. Bent u het met deze leden eens dat enerzijds ingezet moet worden op het mobiliseren van meer privaat kapitaal en betere voorwaarden moet creëren voor Europese bedrijven om te investeren, en anderzijds dat het instrument beter aan moet sluiten op de prioriteiten van partnerlanden?

33. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Nederland verwelkomt het voorstel dat de Global Gateway strategie in het nieuwe MFK een integraal onderdeel wordt van de pijler Global Europe. Dit ondersteunt de uitvoering en de financieringsmogelijkheden van Global Gateway. Ook onder het nieuwe MFK blijft de Global Gateway strategie gericht op zowel het aansluiten bij de prioriteiten van partnerlanden als het ondersteunen van de Europese private sector en het mobiliseren van privaat kapitaal.

Zij vragen tot slot hoe u de strategische rol van de RBZ-OS bij de inzet van Europese middelen wil versterken.

34. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

De Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking is een belangrijk moment om politieke sturing te geven aan de inzet van EU-middelen. Het kabinet wil dit onder andere doen door tijdens de RBZ Ontwikkelingssamenwerking handelingsopties voor actuele situaties te bespreken, EU-posities en kaders voor partnerschappen af te stemmen, en EU-inzet in multilaterale fora te bespreken.

Besprekingen Soedan
De leden van de CDA-fractie constateren dat het kabinet heeft ingezet op een bespreking over de situatie in Soedan. Zij zijn positief over de aandacht die het kabinet hiervoor wil behouden. De leden verzoeken het kabinet om zich blijven in te zetten om de Europese steun voor humanitaire hulp op de politieke agenda te houden en tevens te blijven inzet op maatregelen om actoren die bijdragen aan het in stand houden van het conflict aan te pakken. De leden van de CDA-fractie benadrukken om meer en blijvend druk uit te oefenen op de landen die bijdragen aan de grondoorzaken van het conflict.

De toekomst van ontwikkelingssamenwerking
De leden van de CDA-fractie verwelkomen uw inzet om binnen Team Europe te komen tot strategische partnerschappen met ontwikkelingspartners binnen de VN. De leden vragen u om concreter aan te geven wat het onder dergelijke strategische partnerschappen verstaat en waarin deze zullen verschillen ten opzichte van reguliere Team-Europe initiatieven? Kunt u toelichten hoe Team Europe-initiatieven worden verbonden met programma's van de Verenigde Naties? Wat is de toegevoegde waarde van het strategische partnerschap?

35. Antwoord van het kabinet:

Op Nederlands initiatief wordt ingezet op de versterking van het strategische partnerschap tussen de VN en de EU. VN organisaties binnen het VN ontwikkelingssysteem zijn meer dan uitvoerders van Europese ontwikkelingssamenwerking en Team Europe initiatieven.

Als Team Europe kan de EU een actieve bijdrage leveren aan de hervormingen van het VN ontwikkelingssysteem om te komen tot een stelsel dat in staat is om hedendaagse grensoverschrijdende uitdagingen effectief het hoofd te bieden. Dit doen wij in gezamenlijkheid om de nadelige effecten van de bezuinigingen te beperken, en de kans aan te grijpen noodzakelijke hervormingen door te voeren. Juist in tijden van schaarste in ODA-budgetten is het essentieel om strategische keuzes te maken. Team Europe zet zich in voor een strategisch partnerschap met onze VN-ontwikkelingspartners, waarbij gebruik wordt gemaakt van hoogwaardige financiering en effectieve coördinatie om concrete ontwikkelingsresultaten op landenniveau te behalen die ook de Europese belangen dienen.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het AIV-advies en onderschrijven het belang van gelijkwaardige en wederkerige partnerschappen. Deze leden constateren daarnaast dat de Raad momenteel werkt aan conclusies over de toekomst van de Europese ontwikkelingssamenwerking. Op welke wijze neemt u de aanbevelingen uit het AIV-advies mee in de Nederlandse inzet bij deze onderhandelingen? Welke aanbevelingen zult u daarbij in Europees verband uitdragen?

36. Antwoord van het kabinet:

Samenwerking in EU-verband is een belangrijk element van het huidige buitenlandbeleid en wordt gezien als hefboom van de Nederlandse inzet op de verschillende terreinen,

waaronder ontwikkelingssamenwerking. Het AIV-advies bevestigt deze hefboom functie van de EU en daarmee de huidige inzet. In het kader van de visievorming rondom de toekomst van ontwikkelingssamenwerking onderzoekt Nederland momenteel hoe EU samenwerking in de toekomst verder vorm te geven, cq. uit te breiden. U zult in Q2 van 2027 worden geïnformeerd over de toekomstige inzet op ontwikkelingssamenwerking.

Hoe wilt u waarborgen dat de Europese visie op ontwikkelingssamenwerking uitgaat van gelijkwaardigheid en wederkerigheid, en dat deze uitgangspunten ook concreet worden vertaald naar de strategische partnerschappen met ontwikkelingslanden, bijvoorbeeld binnen de Verenigde Naties?

37. Antwoord van het kabinet:

Europese ontwikkelingssamenwerking is conform de Verdragen gebaseerd op dezelfde waarden en beginselen die ook aan de Unie ten grondslag liggen zoals gelijkheid en solidariteit. Europese ontwikkelingssamenwerking die via VN kanalen wordt ingezet draagt op landenniveau bij aan de strategische landenplannen (*UN Sustainable Development Cooperation Framework*) van de desbetreffende landen waarmee de koppeling wordt gemaakt met nationale prioriteiten en nationale ontwikkelingsdoelen.

Op welke manier zet u zich in voor ontwikkelingssamenwerking dat goed aansluit bij financiering van en via het maatschappelijk middenveld?

38. Antwoord van het kabinet:

Het maatschappelijk middenveld is onontbeerlijk voor effectieve ontwikkelingssamenwerking. De betrokkenheid en versterking van maatschappelijke organisaties is een belangrijk onderdeel van de Nederlandse inzet ten aanzien van de onderhandelingen over Global Europe. De rol van het maatschappelijk middenveld is tevens verankerd in de gedeeltelijke algemene oriëntatie Global Europe.

Toegang financiering Afrika
De leden van de CDA-fractie constateren dat u inzet op publiek waar nodig en privaat waar het kan. Ziet u mogelijkheden om Europese inzet ook privaat/publieke samenwerking te bevorderen?

39. Antwoord van het kabinet:

Publiek-private samenwerking maakt een belangrijk onderdeel uit van de Europese inzet in Afrika. Zo wordt via de Global Gateway Investment Hub het Nederlands bedrijfsleven betrokken bij investeringen in Afrikaanse landen.

In welke mate heeft u in dit kader ook aandacht voor de schuldenlast voor Afrika? Met welke inzet op dat vlak zult u zich inzetten? Welke Nederlandse ervaringen en instrumenten kunnen daarbij als voorbeeld dienen? En welke rol ziet u hierbij voor Europese financiële instellingen, zoals de Europese Investeringsbank (EIB)?

40. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Het kabinet heeft nadrukkelijk aandacht voor de hoge schuldenlast van veel Afrikaanse landen. Hoge rentelasten beperken de ruimte voor publieke investeringen. Nederland zet zich daarom via de Wereldbank en het IMF in voor betere schuldhoudbaarheid, schuldentransparantie, verantwoord schuldbeheer en hogere binnenlandse belastinginkomsten. Bij nieuwe financiering wordt rekening gehouden met de schuldhoudbaarheid van landen. Zo verstrekt de Wereldbank via IDA, waar Nederland financieel aan bijdraagt, concessionele leningen en, aan landen met de hoogste schuldhoudbaarheidsrisico's, schenkingen. Het IMF verstrekt via de Poverty Reduction and Growth Trust (PRGT), waaraan Nederland ook financieel bijdraagt, eveneens concessionele leningen aan lage-inkomenslanden en draagt via programma's en technische assistentie bij aan het versterken van de schuldhoudbaarheid.

Tegelijkertijd zijn publieke en private investeringen nodig voor economische groei en werkgelegenheid. Publieke investeringen in infrastructuur, onderwijs en het ondernemingsklimaat leggen hiervoor de basis. Ontwikkelingsfinanciers kunnen vervolgens rechtstreeks in bedrijven investeren en privaat kapitaal mobiliseren, zonder de overheidsschuld rechtstreeks te vergroten.

Ook de Europese Investeringsbank (EIB) kan hierin een rol spelen. De EIB biedt in tegenstelling tot de Wereldbank geen concessionele financiering, maar kan op basis van Europese garanties of in combinatie met schenkingen vanuit de Europese Commissie wel investeringsrisico's verlagen. Het kabinet zet zich in voor een effectieve benutting van deze instrumenten, met aandacht voor ontwikkelingsimpact, schuldhoudbaarheid en de financiële stabiliteit van de instellingen. Specifiek voor de EIB is het kabinet van mening dat de Bank zich vooral dient te richten op het versterken van het Europees concurrentievermogen en de Europese veiligheid en probeert dit dus ook te waarborgen bij de activiteiten van de EIB.

Inbreng leden van de SGP-fractie
De leden van de SGP hebben met belangstelling kennisgenomen van geannoteerde agenda Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkeling d.d. 1 december 2026. Zij delen de waarderende woorden die u overheeft voor het recente AIV-advies over de toekomst van internationale samenwerking.

<u>Toekomst Ontwikkelingssamenwerking, partnerschappen en MFK</u>
De leden van de SGP-fractie zijn van mening dat de EU als partner aantrekkelijker en geloofwaardiger moet worden voor landen in het mondiale Zuiden door de krachten van de lidstaten te bundelen op waar gezamenlijke inzet aantoonbare meerwaarde heeft. Deze leden denken daarbij aan strategische partnerschappen rond migratie, handel en toegang tot grondstoffen. Daarbij moet worden voorkomen dat lidstaten en de Europese Commissie onnodig langs elkaar heen werken of elkaar overlappen. Een betere Europese afstemming en taakverdeling kan versnippering tegengaan, de doelmatigheid van de besteding van belastinggeld vergroten en ervoor zorgen dat investeringen voor beide partijen meer opleveren. De leden van

de SGP-fractie vernemen graag hoe u nationale prioriteiten, lokale ontwikkelingsbehoeften en strategische Europese belangen met elkaar in balans brengt, en op welke wijze hij deze afweging laat meewegen in de Nederlandse inzet op de invulling van het Global Europe-budget.

41. Antwoord van het kabinet:

Het kabinet zet in op een Global Europe-instrument dat bijdraagt aan de strategische doelen van Europa en partnerschappen die zijn gebaseerd op wederzijdse belangen. Door gezamenlijk op te treden wil het kabinet versnippering tegengaan en de doelmatigheid van de inzet vergroten.

Deelt u het standpunt dat het budget voor humanitaire hulp ten minste gelijk moet blijven, ook als het uitonderhandelde totaalbudget van Global Europe fors lager uitvalt dan het huidige kader?

42. Antwoord van het kabinet:

Zoals eerder met uw Kamer gedeeld (Kamerstuk 22 112, nr. 4204), steunt het kabinet het voorstel van de Commissie om binnen Global Europe een specifiek budget voor humanitaire hulp te reserveren. Het kabinet verwelkomt dat in de negobox van het Ierse voorzitterschap het door de Commissie voorgestelde indicatieve budget van 25 miljard euro (lopende prijzen) voor humanitaire hulp is opgenomen. De uiteindelijke omvang van dit budget is onderdeel van de integrale besluitvorming over het volgende MFK.

Hoe weegt u de gevolgen van de voorgestelde bezuinigingen voor partnerlanden, met name de minst ontwikkelde en meest kwetsbare landen, mee in de Nederlandse onderhandelingsinzet voor het MFK?

43. Antwoord van het kabinet:

Het kabinet weegt de inzet op Global Europe in samenhang met de bredere Nederlandse MFK-inzet. Zoals uiteengezet in de Kamerbrief van 22 mei jl. zet het kabinet erop in dat besparingen zoveel mogelijk in pijler 1 en pijler 4 worden gevonden, en zo min mogelijk ten koste gaan van pijler 2 en pijler 3. Daarnaast steunt het kabinet een specifiek budget voor humanitaire hulp binnen Global Europe, zodat middelen voor de meest kwetsbare contexten beschikbaar blijven. De uiteindelijke verdeling van middelen over partnerlanden volgt uit de programmering van Global Europe na vaststelling van het MFK.

Op welke manier zet u zich in voor een multilateraal ontwikkelingssysteem dat goed aansluit bij financiering van en via maatschappelijke organisaties?

44. Antwoord van het kabinet:

Nederland zet zich in voor betekenisvolle betrokkenheid en financiering van maatschappelijke organisaties en gemeenschappen in multilaterale processen en fora. Hiertoe wordt het maatschappelijk middenveld regelmatig geconsulteerd, bijvoorbeeld

voorafgaand aan de AVVN. Daarnaast zet het kabinet in op lokalisering. Zo benadrukt het kabinet richting de VN of binnen de OESO-DAC het belang van lokaal geleide humanitaire en ontwikkelingsinterventies, waarbij VN-partners lokaal eigenaarschap, uitvoeringscapaciteit en verantwoording aan de betrokken doelgroepen versterken. Ook zet het kabinet via het beleidskader Focus (2026–2030) in op de versterking van met name lokale maatschappelijke organisaties. Dit stelt hen onder meer in staat om de dialoog te voeren met overheden, multilaterale ontwikkelingsactoren en andere invloedrijke partijen en zo bij te dragen aan ontwikkelingsbeleid en -activiteiten die aansluiten bij de lokale context.

De leden van de SGP-fractie wijzen erop dat de EU zelf een rechtstreekse en substantiële donor van UNRWA is, naast de bijdrages van afzonderlijke EU-lidstaten. Welke inzet heeft u bij de onderhandelingen over het Global Europe instrument als het gaat om de financiering van UNRWA? Wordt daarbij ook ingezet op het afbouwen van de afhankelijkheid van UNRWA voor humanitaire hulp in de Palestijnse gebieden, en op het versterken van alternatieve uitvoeringskanalen, zoals UNICEF, WFP en betrouwbare non-gouvernementele organisaties die toegang hebben tot Gaza?

45. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

In deze fase van de onderhandelingen over het Global Europe instrument vinden er nog geen discussies plaats over welke organisaties EU-financiering zullen ontvangen.

<u>Toegang tot financiering Afrikaanse landen inclusief private sector mobilisatie</u>
De leden van de SGP benadrukken dat een stabiel, voorspelbaar en toereikend ODA-budget van cruciaal belang blijft in een veranderde internationale context. De leden wijzen er tegelijkertijd op dat klassieke ontwikkelingssamenwerking – bilateraal en multilateraal – slechts een deel van de oplossing is voor belangrijke ontwikkelingsvraagstukken. Bedrijfsleven, vermogensfondsen en filantropische instellingen spelen hier evengoed een cruciale en groeiende rol in. Welke ervaringen brengt Nederland mee met het mobiliseren van privaat kapitaal in Afrika?

46. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Nederland heeft ruime ervaring met het mobiliseren van privaat kapitaal in ontwikkelingslanden, waaronder Afrika. Zo zijn revolverende fondsen een belangrijk instrument dat wordt ingezet voor de beleidsdoelen waar de private sector een bijdrage aan kan leveren. Dat geldt bijvoorbeeld voor private sector ontwikkeling, voedselzekerheid en hernieuwbare energie. De focus is projecten waarvoor onvoldoende financiering in de markt beschikbaar is, maar waarbij wel de verwachting is dat de investering voor een groot deel kan worden terugbetaald. Doordat middelen uit een revolverend fonds meerdere keren kunnen worden ingezet, wordt met hetzelfde budget ook meer ontwikkelingsimpact bereikt. Daarnaast is het mogelijk om private financiering te mobiliseren. Dat kan bijvoorbeeld door het aantrekken van andere private financiers die zonder betrokkenheid van Nederland niet geïnvesteerd zouden hebben. Daarnaast heeft Nederland ervaring met innovatieve initiatieven die een bijdrage leveren aan het mobiliseren van privaat kapitaal.

Zo dekt TCX valutarisico's af van private transacties, wat bijdraagt aan het verlagen van de drempel voor lokale bedrijven om dergelijke financiering aan te trekken.

Welke instrumenten moet de EU volgens Nederland ontwikkelen en ondersteunen om bij te dragen aan meer private financiering voor Afrikaanse landen?

47. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Het kabinet zet in op het mobiliseren van EU-financiering voor de opschaling van Nederlandse initiatieven die bijdragen aan het vergroten van private investeringen in Afrikaanse landen. Daarvoor zijn budgettaire garanties van de Europese Commissie een belangrijk instrument. Garanties beperken de financiële risico's, waardoor het aantrekkelijker wordt voor private investeerders om kapitaal beschikbaar te stellen. Bovendien kunnen garanties, indien de beschikbare reserve niet wordt aangesproken, opnieuw worden ingezet. Dit vergroot de hefboomwerking van publieke middelen, en daarmee ook de ontwikkelingsimpact.

Daarnaast hecht Nederland belang aan de voortzetting van de inzet van Technische Assistentie. Hiermee kan de Europese Commissie bijdragen aan het verbeteren van de randvoorwaarden voor private investeringen in Afrikaanse landen en daarmee bijdragen aan het mobiliseren van privaat kapitaal.

Wat is de rol van ontwikkelingsbanken en investeringsinstellingen hierin en hoe worden zij betrokken in nationaal en Europees ontwikkelingsbeleid?

48. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Ontwikkelingsbanken en investeringsinstellingen spelen een belangrijke rol bij zowel publieke als private investeringen in ontwikkelingslanden. Aan de publieke kant financieren instellingen zoals de Wereldbank en de Europese Investeringsbank (EIB) investeringen in infrastructuur, onderwijs en gezondheidszorg. Daarnaast ondersteunen zij landen bij het versterken van instituties, regelgeving en standaarden en het verbeteren van het ondernemingsklimaat. Daarmee leggen zij belangrijke fundamenten voor economische ontwikkeling en private investeringen.

Aan de private kant verstrekken ontwikkelingsbanken zoals EIB en FMO rechtstreeks financiering aan bedrijven, delen zij investeringsrisico's met private partijen en helpen zij lokale financiële markten te ontwikkelen. Daarmee maken zij investeringen mogelijk die zonder hun betrokkenheid niet of moeilijk tot stand zouden komen en mobiliseren zij aanvullend privaat kapitaal.

De leden van de SGP-fractie wijzen erop dat hoge rentebetalingen over schulden in veel Afrikaanse landen momenteel een belangrijke belemmering vormen voor het aantrekken van extern kapitaal. Hoe weegt u deze schuldenlast mee en wat is uw inzet om te voorkomen dat deze op lange termijn onhoudbaar wordt?

49. <u>Antwoord van het kabinet:</u>

Het kabinet heeft nadrukkelijk aandacht voor de hoge schuldenlast van veel Afrikaanse landen. Hoge rentelasten beperken de ruimte voor publieke investeringen en kunnen private investeringen ontmoedigen. Nederland zet zich er daarom binnen de ontwikkelingsbanken en het IMF voor in dat bij nieuwe financiering rekening wordt gehouden met de schuldhoudbaarheid van ontvangende landen. Daarbij wordt gebruikgemaakt van schuldhoudbaarheidsanalyses en, waar nodig, concessionele financiering en giften. Voor het verstrekken van exportkredietverzekeringen) volgt Nederland de OESO-aanbeveling voor duurzame kredietverstrekking om te voorkomen dat landen onhoudbare schulden aangaan. Daarnaast richt de Nederlandse inzet zich op het structureel versterken van de overheidsfinanciën, onder meer door beter schuldbeheer, grotere schuldentransparantie en het verhogen van binnenlandse belastinginkomsten.

Nederland steunt daarnaast de driepijleraanpak van het IMF en de Wereldbank, welke zich richt op (i) binnenlandse hervormingen, (ii) externe financiële steun, en (iii) maatregelen om schuldendienstlasten te verlichten en private financiering te mobiliseren. Deze aanpak heeft als doel om landen met een houdbare staatsschuld te helpen tijdelijke liquiditeitsproblemen te overbruggen en zo een schuldencrisis te voorkomen.